220469 ـ کیسه‌ای برنج به او هدیه داده‌اند؛ آیا اجازه دارد آن را به عنوان زکات فطر بدهد؟

سوال

شخصی یک کیسه برنج به من هدیه داده که بیشتر از نیاز من است. آیا جایز است که زکات فطر خودم و فرزندانم را از این کیسهٔ برنج بدهم؟ البته من توانایی خرید برنج از مال خودم را دارم.

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اشکالی ندارد که شما زکات فطر خودتان و فرزندانتان را از این کیسهٔ برنجی که به شما هدیه داده‌اند بدهید؛ زیرا هدیه در ملکیت صاحبش در آمده و اجازه دارد هر طور که می‌خواهد در آن تصرف کند؛ بفروشد یا صدقه دهد یا مانند آن. پیشتر در پاسخ به سوال شمارهٔ (70272) به بیان این مسئله پرداخته‌ایم.

حتی علما ـ رحمهم الله ـ تصریح کرده‌اند که اگر زکات ثروتمندان نزد فقیری جمع شود و از نیاز او نیاز خانواده‌اش بیشتر شود زکات فطر را از همان زکات‌ها پرداخت می‌کند.

از شیخ ابن باز ـ رحمه الله ـ پرسیده شده: «فقیری که زکات مردم را دریافت می‌کند آیا می‌تواند زکات خودش را از همان چیزی که به او داده‌اند پرداخت کند یا این کار جایز نیست؟

ایشان پاسخ دادند: بله جایز است که اگر پیش از عید عطایایی به ایشان رسید از همان [زکات فطرش را] بیرون دهد اما اگر این عطایا پس از عید آمد دیگر چیزی بر عهده‌اش نیست. یعنی اگر فقیر بود و شب عید چیزی نداشت و از شدت فقر صاعی از غذا نداشت که به عنوان زکات فطر خود بدهد و نه بیشتر از آن که به جای خودش و خانواده‌اش بدهد... در این حالت چیزی بر عهده‌اش نیست. اما اگر دستش باز بود که توانست یک صاع غذا به جای خودش و بیش از آن به جای خانواده‌اش بدهد، نیازش را برای روز عید و شب عید ذخیره می‌کند و باقی مانده را به عنوان زکات فطر خودش و خانواده‌اش می‌دهد» (فتاوی نور علی الدرب: ۱۵/ ۲۹۱).

والله اعلم.